

Anadolu Din ve İnançları Platformu / Kültürel Mirasımızı Sırtlayanlar / Bölüm 18

Yavuz Özkaya ile “Ani Antik Kenti Restorasyonları”

KONULAR: Ani ile İlk Tanışma ve İzlenimler, Proje Süreci ve Karşılaşılan Zorluklar, Restorasyon Teknikleri ve Uygulamaları, Yeni Bilgiler ve Keşifler, Kültürel Mirasın Korunması ve Toplumsal Bilinç, Ani’de Gelecek Planları ve Hedefler

Nükhet Everi: Anadolu Din ve İnançları Platformu için yaptığımız kültürel miras söyleşilerimizin bu bölümünde sizi Ani antik kentine götürüyorum. Konuğumuz yüksek mimar ve Kültürel Mirası Koruma Derneği Başkanı Yavuz Özkaya. Yavuz Bey. sizi biraz tanıyabilir miyiz?

Yavuz Özkaya: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü’nden mezun oldum. Mezuniyetimden sonra çeşitli mimarlık ofislerinde çalıştım ve ardından Amerika’da sanat tarihi doktorasına başladım. Ancak doktora çalışmalarım yarım kaldı ve Türkiye’ye dönerek kendi ofisimi kurdum. Uzun süredir kültürel mirasın korunması alanında çalışıyorum ve bu kapsamda birçok önemli projede yer aldım.

Nükhet Everi: Ani ile ilk tanışmanız nasıl oldu? İlk izlenimleriniz nelerdi?

Yavuz Özkaya: 2005 yılında bir yıl kadar Kars'ta çalıştım. Ani'ye ilk ziyaretim sırasında hayran kaldım. Gözlerime inanmadım; terk edilmiş dev bir alan ve her biri mücevher olan yapılar vardı. Ani, Türkiye'nin kuzeydoğusunda, Ermenistan sınırında yer alan, tarih boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış bir antik kent. İlk gördüğümde, bu harikulade kentin korunması gerektiğini düşündüm ve o zamandan beri Ani benim için özel bir yer oldu.

Nükhet Everi: Ani'deki restorasyon projeleriniz nasıl ilerledi? Hangi zorluklarla karşılaştınız?

Yavuz Özkaya: İlk olarak, bakanlıktan iki yapının koruma projeleri için davet aldım. Projeleri iki ya da üç ayda tamamlamamız isteniyordu, fakat bu süre oldukça kısıtlıydı. Bu süreçte, lazer tarayıcı cihazlar kullanarak yapıların üç boyutlu verilerini oluşturduk ve bu verilerle yapıları belgeledik. İlk etapta acil müdahale gerektiren sorunları çözdük. Daha sonra, Abu Hamrents Küçük Kilisesi ve Pirkeş Redeemer Kilisesi için de benzer projeler hazırladık. Bu projelerdeki en büyük zorluk, yapıların mevcut durumunu koruyarak aslına uygun restorasyonlar yapmaktı.

Nükhet Everi: Restorasyon çalışmalarında hangi teknikleri ve uygulamaları kullandınız?

Yavuz Özkaya: Restorasyon çalışmalarında, öncelikle yapıların detaylı bir analizini yaparak işe başladık. Lazer tarayıcılar kullanarak yapıların üç boyutlu modellerini oluşturduk. Bu modeller, yapıların mevcut durumunu detaylı bir şekilde incelememizi sağladı. Ayrıca, yapılar üzerinde hassas temizlik işlemleri ve malzeme analizleri gerçekleştirdik. Freskler ve taş süslemeler üzerinde titiz bir çalışma yürüttük. Yapıların strüktürel bütünlüğünü

korumak için modern mühendislik tekniklerinden faydalandık ve yapıların depreme dayanıklılığını artıracak önlemler aldık.

Nükhet Everi: Çalışmalarınız sırasında yeni bilgilere ulaştınız mı? Bu keşiflerden bahsedermisiniz?

Yavuz Özkaya: Evet, çalışmalar sırasında birçok yeni bilgiye ulaştık. Özellikle freskler ve taş süslemeler üzerinde önemli keşifler yaptık. Örneğin, bazı fresklerde daha önce fark edilmemiş detaylar ortaya çıkardık. Ortaçağ Ermeni mimarisi uzmanlarıyla işbirliği yaparak, yapıların tarihî ve yapısal analizlerini derinleştirdik. Bu analizler, yapıların tarihî gelişimi ve kullanım amaçları hakkında yeni bilgiler edinmemizi sağladı. Ayrıca, bazı yapıların zemin katlarında daha önce keşfedilmemiş odalar ve geçitler bulduk.

Nükhet Everi: Kültürel mirasın korunması konusunda toplumda farkındalık yaratmak için neler yapılmalı?

Yavuz Özkaya: Kültürel mirasın korunması için toplumda farkındalık yaratmak çok önemli. Bunun için öncelikle eğitim sistemine kültürel miras konularını daha fazla dahil etmeliyiz. Okullarda öğrencilere tarihi ve kültürel değerlerin önemi anlatılmalı. Ayrıca, yerel halkın da bu konuda bilinçlenmesi gerekiyor. Ani gibi önemli kültürel miras alanlarında düzenlenecek etkinlikler ve turlar, halkın bu mirasın değerini anlamasına yardımcı olabilir. Medya ve sosyal medya da bu konuda önemli bir rol oynayabilir. Kültürel mirasın korunması sadece uzmanların değil, herkesin sorumluluğudur.

Nükhet Everi: Gelecek planlarınız nelerdir? Ani'deki çalışmalarınızı nasıl sürdüreceksiniz?

Yavuz Özkaya: Gelecek planlarımız arasında Ani'deki yapıların depremselliklerini araştırmak, koruma çatılarının altındaki yapıların kurumasını sağlamak ve yapıların üç boyutlu verilerini kullanarak yeni analizler yapmak var. Ayrıca, Ani'deki tüm yapıların kimlik kartlarını oluşturarak UNESCO'ya sunmayı planlıyoruz. Bu kimlik kartları, yapıların tarihi, mimari özellikleri ve restorasyon süreçleri hakkında detaylı bilgi içerecek. Ayrıca, Ani'de düzenli arkeolojik kazılar ve araştırmalar yaparak kentin tarihî dokusunu daha iyi anlamayı hedefliyoruz.